

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ЧОЛОВІК / ЖІНКА / ГЕНДЕР В РАНЬОМОДЕРНІЙ ЄВРОПІ

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
014 «Середня освіта (Історія)»
«Середня освіта (Історія)»
3
2 рік, IV семестр
вибірковий
згідно з розкладом
українська
щовівторка 13.05–14.20 (303 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Кеда Марина Костянтинівна
E-mail: kedam@meta.ua
Facebook Messenger Marina Keda

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Чоловік/жінка/гендер в ранньомодерній Європі» присвячена поглибленому вивченню періоду ранньомодерної історії Європи (1500–1700 рр.) крізь призму гендера і через досвід жінок і чоловіків різних вікових категорій, соціальних статусів, релігій, культур, професій, ідентичностей і сексуальної орієнтації. Основний фокус дисципліни охоплює три аспекти: 1) соціальні перспективи жінки і чоловіка ранньомодерної Європи; 2) траєкторії права і тілесності; 3) вплив уявлень про гендерні ролі на формування ідентичності та свободу дій.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- базові поняття та терміни; головні теорії гендеру;
- персоналії «жіночої» історії раннього Нового часу країн Європи;
- можливості та приклади соціальної реалізації жінки означеного періоду;
- вплив уявлень про гендерні ролі на формування європейської ідентичності.

вміти :

- аналізувати зміст раннього Нового часу як окремого періоду історії Європи, визначати його вплив на світову культуру;
- характеризувати траєкторії відносин чоловіка і жінки в ранній Новий час, визначати перспективи жінок в соціумі;
- визначати вплив видатних жінок ранньомодерної Європи на історичні процеси на континенті;
- розуміти роль і перспективи жінки у владі в XV–XVI ст.
- визначати роль українок в історичних та культурних процесах європейської та світової історії.
- розуміти вплив гендерних стереотипів на сучасну європейську цивілізацію.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Модуль I	Теми	Лекції	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Лекції	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота
		Денна форма			Заочна форма		
	1. Вступ до курсу. Гендерна історія або історія гендеру.	2		8	2		8
	2. Чоловік і жінка в ранньомодерну епоху: траєкторії відносин.	2		8			10
	3. Гендер та статева ідентичність. Гендерні норми. Девіантна поведінка у шлюбі та її наслідки.	2	2	6		2	8
	4. Життєвий цикл жінки: дитинство, шлюб, подружнє життя, дітонародження, овдовіння.	2	4	6			10
	5. Жінка у владі: можливості і перспективи.	4	2	6	2		8
	6. По той бік Відродження: чоловіки і жінки в науці та відьомських процесах.	2		8			10
	7. Гендерні ролі в європейських казках.	2	2	6		2	8
	8. Наші в Європі (українські князівни в європейській історії)	2		4			10
	9. Жінка і чоловік у візуальному мистецтві пізнього Середньовіччя та Відродження	2		8	2		10

Разом - 90	20	10	60	6	4	80
------------	----	----	----	---	---	----

Тематика практичних занять.

Тема 1. Секс і місто: життєвий цикл ранньомодерного подружжя. (Шлюб, розлучення (овдовіння) і повторний шлюб. Дітонародження, інститут дитинства. Проблеми тілесності).

Тема 2. Гендерні ролі в європейських казках. Походження казок (стисло історія казки, місце та час появи, головні герої (на вибір: Попелюшка, Білосніжка та семеро гномів, Червона Шапочка, Спляча красуня). Обговорення (Жіночність (чого чекали від жінки) як виглядала, як поводитись, що робила, які очікування закладає в колективну пам'ять. Чоловіки: образи маскулінності.)

Тема 3. Перспективи для неї: жінки, що працюють. Основні професійні траєкторії. Правове становище (міщанка, селянка, черниця). Жінка похилого віку: проблеми соціалізації. Організація та ведення домашнього господарства. Структура харчування.)

Тема 4. Не такі як всі: жінка в науці, медицині, мистецтві (живопис, література, музика).

Тема 5. Жінка при владі: бути чи не бути? Імператриця, королева, консорт, графиня чи просто жінка. Подружнє життя королеви: права і можливості.

...

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основні джерела:

1. Історія західноєвропейського раннього нового часу. Хрестоматія. / Упорядн. П.М. Котляров, В.О.Дятлов. – К., 2019. 511 с.

2. ELECTRONIC RESOURCES:

[Perdita Manuscripts](#) - documents written or compiled by women in the British Isles in the 16th and 17th centuries

[Defining Gender](#) - a collection of over 50,000 images from original documents relating to Gender Studies

[English Broadside Ballad Archive](#)

[Italian Women Writers database](#)

[Internet Medieval Sourcebook](#): Selected Sources: Sex and Gender

Основна література:

1. Clare Crowston. Women, Gender, and Guilds in Early Modern Europe. <https://www.cambridge.org/core/journals/international-review-of-social-history/article/women-gender-and-guilds-in-early-modern-europe-an-overview-of-recent-research/8DD0903AB406FDC4778EC779182053EA>
2. Diane Willen. Women in the Public Sphere in Early Modern England: The Case of the Urban Working Poor. *Sixteenth Century Journal* 19 (1988). Pp. 559-573.
3. Foyster Elizabeth, Male Honour, Social Control and Wife Beating in Late Stuart England. *Transactions of the Royal Historical Society*, vol. 6 (1996). Pp. 215-224.
4. Gender, Otherness, and Culture in Medieval and Early Modern Art (The New Middle Ages) 2017 Edition. 244 p.
5. Mary Elizabeth Perry. Deviant Insiders: Legalized Prostitutes and a Consciousness of Women in Early Modern Seville. *Comparative Studies in Society and History* 1985. 27 (1) (Jan). Pp.138-158.
6. Merry Wiesner-Hanks, Women and Gender in Early Modern Europe. 3rd Edition. (Cambridge University Press, 2011)
7. Monter E. William The rise of female kings in Europe, 1300-1800. New Haven, Conn.: Yale University Press. 2012. 271 p.

8. Queens consort, cultural transfer and European politics, c. 1500-1800. Watanabe-O'Kelly Helen, Morton Adam. London: Routledge.2017. 260 p;
9. Ulrika Rublack. Pregnancy, Childbirth and the Female Body in Early Modern Germany. *Past and Present* 150 (February 1996), Pp. 84-110.
10. Walton M. Why Can't a Woman be More Like a Man? A Renaissance Perspective on the Biological Basis for Female Inferiority. *Women and Health*, 24 (1996). Pp. 87-95.
11. Балух В. Ранньомодерна Європа : підручник / В. О. Балух, В. П. Коц – Чернівці, 2016. 704 с.
12. Балух В.О. Культура ранньомодерної Європи : підручник для вузів / Василь Олексійович Балух, Віктор Петрович Коцур . – Харків : Фоліо, 2017 . – 495 с.
13. Рыбакова О.Г. Женщина в культуре западноевропейского средневековья (по материалам современной американской научной периодики) / О. Г. Рыбакова : монография. Тюмень : ТюмГНГУ, 2014. 118 с
14. Рябова Т.Б. женщина в истории западноевропейского средневековья. Иваново, 1999, 212 с.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку; для студентів денного відділення дозволяється без санкцій пропустити не більше 2-х занять без поважної причини.
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати самостійну (контрольну) роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не подав контрольну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці контрольної роботи заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів (денне відділення)

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	10	2	до 20
Робота на практичному занятті	5	10	до 50
Індивідуальні завдання, підготовка доповідей на конференції, статей	1	10	до 10
Залік	1	25	до 25
Усього:			до 100

Розподіл балів (заочне відділення)

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	3	4	до 12
Робота на практичному занятті	2	20	до 40
Самостійна робота: Підготовка письмової роботи ¹	1	20	до 20
Залік	1	25	до 25
Усього:			до 100

¹ Підготовка письмової роботи є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не подав завчасно письмову роботу, до заліку не допускається.

ПРО ВИКЛАДАЧА

кандидат історичних наук, доцент кафедри
всесвітньої історії та міжнародних відносин
Кеда Марина Костянтинівна

Досвід роботи в міжнародних проєктах, дотичних до тематики дисципліни:

2019 – дотепер – керівник (chairholder) проєкту ЄС програми Еразмус+ напряму Жан Моне «Культурний вимір Європи» № 611810-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CHAIR <https://nuchkerasmus.wixsite.com/culde/our-team>

2018–2019 – менеджер проєкту ЄС програми Територіального співробітництва країн Східного партнерства (ЕaPTC) № 83265672 «Від малих місцевих музейних форм до широкого транскордонного культурного співробітництва» <http://dnieprparom.net/>

2016–2017 – менеджер (з 2017р. – керівник) проєкту Міжнародного фонду «Відродження» «Ромські студії в ЧНПУ» <https://www.facebook.com/ChernihivRomaniStudies/?fref=ts>

2015–2018 – керівник проєкту ЄС програми Еразмус+ напряму Жан Моне «Концепт Європи: від ідеї до реалізації» <https://www.facebook.com/groups/concept.of.europe/?fref=ts>

Основні публікації з тематики дисципліни² (в хронологічному порядку):

3. Кеда М.К. Проблеми медієвістики в творчій спадщині М. Петрова (1826–1887). *Вісник Східноукраїнського національного університету*. 2001. № 4 (38). С. 8–88.
4. Кеда М.К. Історія Реформації XVI ст. у висвітленні М. Петрова. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету*. Випуск 15. Серія: історичні науки. № 1. Чернігів, 2002. С. 47–51.
5. Кеда М.К. Актуальні проблеми історії нового часу у спадщині Михайла Петрова. *Актуальні проблеми вітчизняної та світової історії: Матеріали Других всеукраїнських драгоманівських читань молодих істориків*. Київ, 14 березня 2008 р. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2009. С. 222–228.
6. Кеда М.К. Вивчення історії Нового часу в українських університетах XIX ст. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка*. Випуск 73. Серія: Історичні науки. № 6. (2009). С.154–159.
7. Кеда М.К. Ранньомодерна історія Європи в студіях Михайла Петрова. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка*. Випуск 87. Серія: Історичні науки. № 8. (2011). С. 151–157.
8. Дятлов В. А., Кеда М. К. Итальянская тема в творческом наследии В.К. Пискорского. Пісکورський В. К. Флорентійський збірник / Упорядники: Кеда М.К., Новікова О. О., Пічугіна І. С. Київ-Москва-Чернігів: ИВИ РАН, 2013. С. 19–35.
9. Кеда М. К. Западноевропейское средневековье на страницах журнала «Вера и Жизнь». *Вісник Чернігівського національного ун-ту*. Випуск 123. Серія: історичні науки. № 10. 2014. С. 152-156.
10. Кеда М.К. Ідеї об'єднаної Європи за доби середньовіччя та епохи Відродження. *Європейський Союз: від ідеї до імплементації*. / Упорядники: М.К. Кеда та ін. Навч.-метод. посібник. – Чернігів : Десна-Поліграф, 2017. С. 43–97.
11. Кеда М.К. Євроінтеграційні змагання у XV ст. *Вісник ЧНПУ*. Вип. 145. 2017. № 12. С. 23–29.
12. Кеда М.К. Середньовічні сценарії об'єднання Європи: Respublica Christianorum vs Imperium Romanum. *Концепт «Європа» : Навчальний посібник* / Ващенко А.В., Гаврилов В.М., Дятлов В.О., Казимір В.А., Кеда М.К., Соломенна Т.В. Чернігів: Десна-Поліграф, 2018. С. 23–59.
13. Кеда М.К. За права і свободу: феномен Євпраксії Всеволодівни. *Жінки Чернігівщини: історія і сучасність. Жінка в умовах сучасної реальності: самоідентифікація і перспективи. Матеріали XIII обласної науково-практичної конференції, (Чернігів, 25 листопада 2020 р.); за заг. ред. І.В.Дорожкіної*. – Чернігів, 2020. С. 55-59.

² Інші публікації викладача з дисципліни див. Кеда М.К. Історія країн Європи та Америки доби Середньовіччя та раннього Нового часу. Пакет інформаційних матеріалів. – Чернігів, 2020 – 60 с. https://drive.google.com/file/d/1kCBz_OSP4jcl4CTyhWmDgovP_-IS_Df3/view?usp=sharing